

Til fri disposisjon.

108487

H.P. STANGEBYEKongevn 18 - 0390 Oslo
Telefon 2214 4882
Telefax 2214 3637TV 2 AS
Karl Johansgt 14
0154 OSLO

Attn.: Nils Gunnar Lie

Deres ref.:

Deres dato:

Vår ref.:
HP/EDVår dato:
31/03/95**Vedr. Holmgang 28. ds**

Holmgang 28. ds. representerte et nærmest utrolig skuespill om almen uvitenhet, og - se hva vi har lidd-mentalitet. Nu kunne man som tilskuer bare ha trykket på TV - knappen og sett på noe litt mer verdifullt, men man sitter hele tiden og håper på at noe positivt skal skje, at det skal komme et eller annet fra denne brogede forsamling av helter og syndere, av militære som rasler med sine medaljer og sogar en historiker som aldri hadde vært interessert i å lese leksen sin og derved måtte tygge drøv på sin barnelærdom. Det var også skribenter der, som åpenbart arbeider mer på basis av skrivekløe enn å bringe nye momenter mellom linjene. Og så til syvende og sist et par ofre, som ikke hadde noe annet å fare med enn ren trass ved påstanden om at de ikke angret.

Tenk om en eneste en hadde reist spørsmålet: -Var det ikke **Folkeretten** som var rådende under okkupasjonen? Nu hadde vel historikeren blåst i barten og latt som om dette var fullstendig uten betydning. Hos resten av forsamlingen hadde det vakt periferisk interesse, simpelthen fordi ingen hadde satt seg inn i den, og av gode grunner. Den er ikke tilgjengelig, av en eller annen årsak, skjønt -tvilen kommer lint tilorde- som salig professor Keilhau sa. Men hadde de lest den ville denne - Holmgangen- vært meningsløs. Da hadde det ikke vært noe tema å diskutere.

Tyskerne påberopte seg **Folkeretten** straks de satte foten på norsk jord, og det samme gjorde de allierte da de planla sin besettelse av Norge. Norge har tiltrådt dens bestemmelser i likhet med alle andre siviliserte land. Tyskland overholdt dem så lenge de var i Norge. Men den passet slettes ikke inn i den norske nasjonale glorie. Da de toneangivende vel var berget helskinnet over til London, så ville de være med de også, ville være krigere. Men ikke i Norge. De tyske soldater som marsjerte ned Karl Johan med musikkorps og ridende norsk ordenspoliti i spissen, var ikke engang elitesoldater. De var rasket sammen fra den østerrikske bondebefolkning i all hast, -og tagen til soldat- som det står i Peer Gynt. Hadde de møtt den aller minste motstand, var de blitt kastet på sjøen. Det eneste disse fedre og bestefedre hadde å forsvare seg med, var sitt Mausegevær og med de patroner som eventuelt befant seg i magasinet. Men ikke et skudd brøt forstyrrende vårdagens stillhet, eller forstyrret måltrosten i trærne langs Karl Johan. Og mødre og barnepiker med barnevogner og ellers det vanlige sentrumspublikum i Studenterlunden satte seg ned og lyttet til det tyske millitærorkesteret i musikkpaviljongen.

H.P. STANGEBYE

Hvor var vårt militære? Hvor var disse krigerne som nu satt i salen under Holmgang? Det var ingen som spurte dem om det. Hvor var eksempelvis gardekompaniet, Krigsskolens mannskaper? Måltrosten, fra sitt høye stade i tretoppene kunne kanskje gitt oss svaret, de flyktet byen med sine familier, flyktet til venner og bekjente utenfor byen i redsel for å bli bombet, slik ryktet hadde fortalt. Men den frykten hadde ikke barnepiken på Karl Johan som nøt musikken, og hørte på fuglene. Hun snakket med fiendens representanter som satt på benken ved siden av henne og som hadde fått kjøpt en lenge ettertraktet sjokolade på Nidarhjørnet.

Forsamlingen i -Holmgang- ville sikkert nødig bli minnet om dette. Det passer ikke helt inn i bildet av skjebnedagen, dagen vi blev hærtatt.

Folkeretten var gjort gjeldene og -fortrengte norsk nasjonal lov som det står i Haagkonvensjonen. Den påla vår befolkning lydighet overfor okkupanten. Den fratok eksilregjeringen retten til å blande seg inn i forholdene i det okkuperte Norge, og også å utferdige lover. Og aller minst tillot den å gjøre slike lover gjeldende i et rettsoppgjør med norske borgere, etter okkupasjonens avslutning.

Jo da, **Folkerettens** bestemmelser er også gjort til Norsk lov i 1910, forpliktende for regjering, Storting og alle norske borgere. -Våre myndigheter dengang, representert av Arbeiderpartiet, ville bare ikke bøye seg for den. Hvordan ville det da sett ut. Det var jo egentlig for å få has på disse nasjonale elementene at de kriget, og så skulle det kanskje, som et skår i gleden, bli umulig å få tatt livet av dem, eller til å få ribbet dem for alt det de eide og puttet dem i fengsel. Over 100.000 mennesker, mange fra den forhatte overklassen, ledende folk fra den kulturelle siden.

Holmgangs deltagere hadde egentlig aldri hørt om **folkeretten**, nei det hadde de ikke. Og egentlig var det ikke det som var møtets hensikt. De skulle diskutere rettsoppgjøret - **det ulovlige**.

Med vennlig hilsen